

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੇ.

ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ—ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1967 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 1121।

19 ਅਪ੍ਰੈਲ 1979 ਈ.

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ (1954 ਦਾ 44)—ਸੈਕਸ਼ਨ 24(1) ਅਤੇ 40—ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮ 1955—ਨਿਯਮ 104 ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ—ਕੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ।

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ - ਹਨ / ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਲਾਲ ਰੰਗ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਧਾਰਾ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। "ਰੂਪ ਅਤੇ ਢੰਗ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮ, 1955 ਦੇ ਨਿਯਮ 104 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।^੧ (ਪਰਾ ੨)।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ : -

- (i) ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ;
- (ii) ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ;

ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1980) 1
(ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.)

(iii) ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅੱਗੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ।

ਐਲ.ਐਸ.ਵਾਸੂ, ਐਚ.ਐਸ ਵਾਸੂ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ.

ਏ.ਐਸ.ਚੀਮਾ, ਏ.ਜੀ. (ਪੀ.ਬੀ.) ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਨਿਰਣਾ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. (ਮੌਖਿਕ)।

1.) ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਕਾਫ਼ੀ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੁਝ ਤੱਥ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 10,000 ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 15,000 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 4) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ 1000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 500 ਪ੍ਰਤੀ ਕਨਾਲ/ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 24(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੀਵਿਊ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਆਖਰਕਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਫਿਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸੌਪੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਣਗੌਲਿਆ ਹੁਕਮ. ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮ ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨਜ਼ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮ, 1955 ਦਾ ਨਿਯਮ 104 ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ *ਅਤਿ-ਵਿਅੰਗ ਸੀ*, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਈਟਮਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਏਜੰਡੇਮ ਜੇਨੇਰਿਸ ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ। ਧਾਰਾ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਰੂਪ ਅਤੇ ਢੰਗ" ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਾਫ਼ੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਐਮ ਸੀ ਰਹਿਬਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (1) ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਉਸ ਅਦਾਲਤ. ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਗੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ *ਬਰਾਬਰ ਹਨ*। ਇਹ ਕੇਸ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ), ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਨਿਯਮ 104 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮ 104 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ

(1) 1968 ਦਿੱਲੀ ਲਾਅ ਟਾਈਮਜ਼ 78.

ਸੂਬੇਦਾਰ ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਐਫ.ਸੀ. ਫੈਨ, ਜੇ.)

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ 24 ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ *ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਲਵੰਤ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਸਰਦਾਰ ਚਰਨਜੀਤ*

ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਲੈਂਡਜ਼), ਜਲੰਧਰ, (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿ ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ, ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮ 104 ਬਣਾਉਣਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਨਿਯਮ 104 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਹੋ ਹੀ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਿਨਰ ਦੀਆਂ ਸੌਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਈ' ਅਤੇ 'ਐੱਫ' ਦੇ ਉਲਟ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।) ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਨੁਬੰਧ 'ਜੀ' ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3. ਮਾਮਲਾ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰੁਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਸੀ.ਜੇ. . ਪੀ.ਸੀ. ਜੈਨ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ ਕੰਗ, ਜੇ.ਜੇ.

ਸੂਬੇਦਾਰ ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 8740 .

2 ਅਗਸਤ 1979

ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲਾਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ (1961 ਦਾ 18)

(2) ਏਆਈਆਰ 1964 ਪੀ.ਬੀ. 33.